

Makroökonómia

Gazdasági folyamatok időbeli alakulás. Az infláció, a kibocsátási rés és a munkanélküliség

8. előadás

2010. 04.15.

Az elemzés kiterjesztése több időszakra

- az eddigi keynesi modell és a neoklasszikus modell is egyetlen időszakot (évet) vizsgált
- nem vettük figyelembe a több évre kiterjedő hatásokat
- vizsgáljuk meg két-három egymást követő év alakulását: hogyan hat a jelen a közeljövőre?
- milyen tényezők kapcsolódnak a következő évhez?
 - áralakulás – inflációs ráta
 - beruházás: kapacitás változása
 - ????

a beruházások hatása

- a mai beruházás jövőbeli kapacitást jelent
- a kapacitás növekedése a kínálatot növeli
- ha ezzel együtt nem nő a kereslet, akkor a termelés elmarad a lehetőségektől
- méréshez: kibocsátási rés használata

fiktív példa a folyamat bemutatására

időszak	tőkeállomány	Potenciális termelés	Beruházás egyensúlyi értéke	Beruházás tényleges	Termelés tényleges	Kibocsátási rés
0	100	100	20	20	100	0
1	120	109	21,8	20	109	0
2	141,8/140	119	23,8	20	118,3	-0,005
3	165,6/160	128,6	25,6	20	126,5	-0,011
4	191,2/180	138	27,5	20	134	-0,028

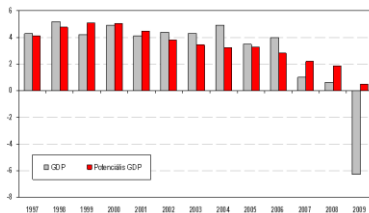
munkaállomány változatlan (100)
 megtakarítási ráta 0,2
 nincs adózás
 kibocsátási függvény: $Y = \sqrt{K \cdot L}$

Kibocsátási rés

- a tényleges és a potenciális kibocsátás közötti eltérés százalékos formában
- mindig az adott időszakra vonatkozik
- lehet pozitív vagy negatív
- ezzel mérjük a hosszú távú lehetőségtől való eltérést, a gazdasági ingadozás mértékét

$$\bar{y} = \frac{Y_t - Y_t^{pot}}{Y_t^{pot}}$$

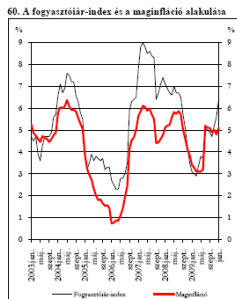
A potenciális és tényleges GDP Magyarországon

forrás: Ecostat, MNB

Az infláció

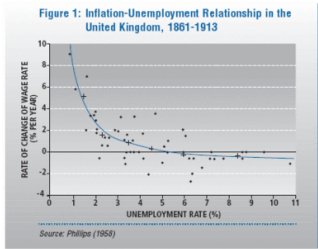
- az árszínvonal növekedési üteme
- mérése:
 - termékárak növekedési ütemének súlyozott átlaga
 - fogyasztói árindex (maginfláció)
 - termelői árindex
 - GDP-deflátor
- üteme alapján:
 - kúszó
 - vágtható
 - hiperinfláció
- okok elemzése

A várakozások szerepe

- jövőre vonatkozó elképzelés az inflációra
- ennek alapján történnek piaci döntések
 - reálbér nagysága a várt inflációtól függ
 - ármeghatározás a vállalatok részéről:
 - költség+ profitrés
 - várható infláció alapján
 - pénzpiac: a várt infláció meghatározza a nominális kamatlábat (reálkamatláb+infláció várható mértéke)

Egy empirikus összefüggés: a Phillips-görbe

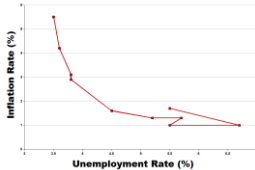

A módosított Phillips-görbe

- Paul Samuelson és Robert Solow (1960)

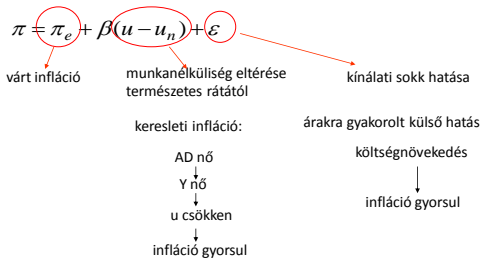
- az infláció és a munkanélküliségi ráta közötti kapcsolatot vizsgálták
- magas infláció esetén alacsony a munkanélküliségi ráta, alacsony inflációs ráta esetén magas a munkanélküliségi ráta

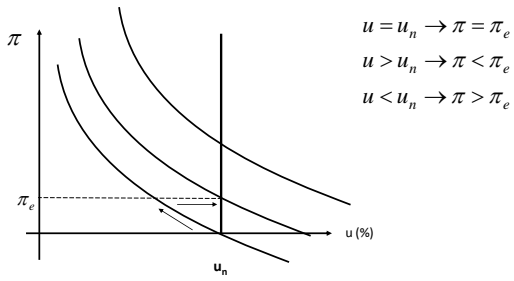
Phillips-görbe az Egyesült Államokban az 1960-as években

Az ábra forrása: http://en.wikipedia.org/wiki/Phillips_Curve

Phillips-görbe

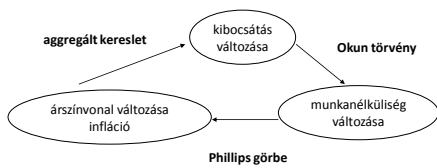

forrás: Financial Times, 2010.03.01.

A kibocsátás, a foglalkoztatás és az árszínvonal kapcsolata közép távon

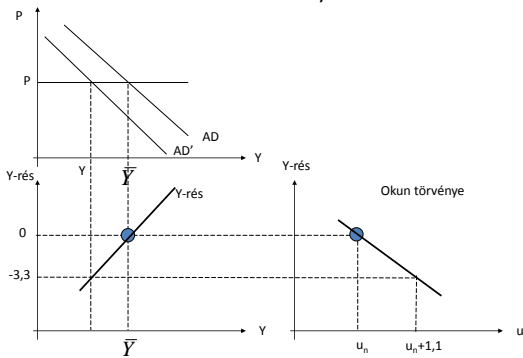
Okun törvény

- tények alapján felállított függvényszerű kapcsolat a munkanélküliség és a kibocsátás között
- kibocsátás mérése: kibocsátási rés
 - a tényleges kibocsátás és a potenciális kibocsátás eltérése százalékos formában
- munkanélküliség mérése:
 - a tényleges munkanélküliségi ráta eltérése a természetes rátától
- ha a munkanélküliségi ráta 1 százalékkal eltér a természetes rátától, hány százalékkal tér el a tényleges kibocsátás a potenciálístól
- a számított érték: a munkanélküliség 1 százalékkal való eltérése a természetes rátától, a kibocsátás 3 százalékkal tér el a potenciálístól ellenkező irányban
- ha a munkanélküliség nagyobb, mint a természetes ráta, akkor a kibocsátás kisebb, mint a potenciális

$$\text{kibocsátási rés: } \frac{Y - \bar{Y}}{\bar{Y}}$$

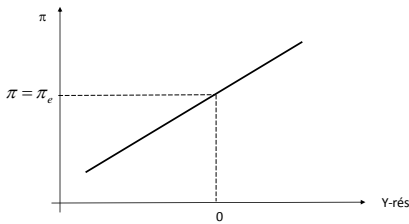
$$\frac{Y - \bar{Y}}{\bar{Y}} = -3(u - u_n)$$

Okun törvénye

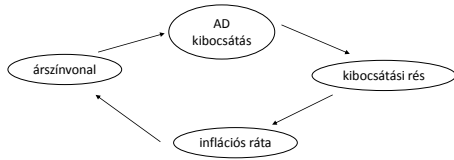

Aggregált kínálat közép távon: Okun törvény és Phillips-görbe összeillesztése

$$\pi = \pi_e + \alpha \left(\frac{Y - \bar{Y}}{\bar{Y}} \right) + \varepsilon$$

az aggregált kereslet és kínálat rövid és közép távon

nominális és reálkamatláb kapcsolata

$$\frac{B(1+i)}{1+\pi} - B = B \cdot r$$

i = nominális kamatláb

B = kölcsön összege

π = inflációs ráta

r = reálkamatláb

$$1+r = \frac{1+i}{1+\pi}$$

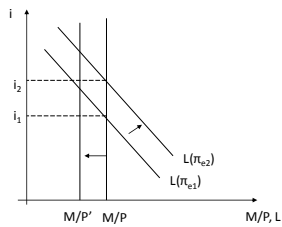
$$r \approx i - \pi$$

$$r_e \approx i - \pi_e$$

infláció, pénzkereslet, nominális kamatláb

$$L = f(Y, i, \pi_e)$$

$$\frac{\partial L}{\partial \pi_e} > 0$$

Makroegyensúly

- árupiac egyensúlya: $Y = Y_D$
- pénzpiac egyensúlya: $L = M/P$
- munkapiac egyensúlya: $N_f = N^*$
- aggregált kereslet és kínálat egyensúlya:

$$Y = \bar{Y}$$

$$u = u_n$$

$$\pi = \pi_e$$

$$r = r_e = r^*$$
